

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rajavartiolaiksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sotilaskoulutusjärjestelmän uudistusten takia muutettavaksi rajavartiolaiksesta annettua lakia siten, että nimike toimiupseeri muutetaan opistoupseeriksi. Samalla ehdotetaan rajavartiolaikoksen sotilasvirkojen virkatyypiluettelo sekä säännös up-

seerien nimittämisjärjestyksestä kirjoitettavaksi yleispiirteiseen muotoon. Lisäksi täsmennetään rajavartiomiehen määritelmää. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja yksityiskohtaiset perustelut

Sotilashenkilöstön koulutusjärjestelmän uudistus on käynnistynyt vuonna 1989, ja sen mukaan toimiupseerikoulutus on nykyisin opistotasoista. Tämän vuoksi ehdotetaan toimiupseerin virkanimike muutettavaksi opistoupseerin virkanimikkeeksi.

Muutettavaksi ehdotettu nimike sisältyy rajavartiolaikoksen sotilasvirkojen virkatyypiluettelo, joka on rajavartiolaiksesta annetun lain 4 §:ssä (984/87). Tällainen laissa oleva virkatyyppien yksilöinti on poikkeus yleisestä käytännöstä, sillä valtion virkamieslain 6 §:n mukaan virat perustetaan ja lakkautetaan asetuksella ja viran nimi voidaan 7 §:n mukaan muuttaa asetuksella.

Rajavartiolaikoksen sotilashenkilöstön rakenne, asema ja koulutusjärjestelmä ovat kuitenkin siinä määrin erikoislaatuisia, että niiden on katsottu edellyttävän tässä suhteessa erityisjärjestelyä. Rajavartiolaikoksen sotilasviroissa palvelee sotilaita, joilla on Ahvenanmaan kotiseutu-oikeus ja jotka tästä syystä on Ahvenanmaan itsehallintolain (670/51) 34 §:n nojalla vapautettu asevelvollisuuden suorittamisesta.

Nykyistä 34 §:ää vastaava säännös sisältyy 1 päivänä tammikuuta 1993 voimaan tulevan uuden Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/91) 12 §:ään.

Rajavartiolaikoksen sotilasviroihin kuuluvat tehtävät vaativat, että tällaisen viran haltija on miespuolinen henkilö. Tämän vuoksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/86) 2 §:n 3 momentin mukaan rajavartiolaikoksen sotilasviroista säädetään erikseen. Myös tästä syystä rajavartiolaikoksen sotilasvirkatyyppejä koskeva erillinen lainkohta on edelleen tarpeellinen.

Virkatyypiluetteloja ehdotetaan samalla yksinkertaistettavaksi niin, ettei siinä erikseen luetella jokaista upseerin virkaa; erilaisia toimiupseerin virkoja ei siinä nykyisinkään luetella. Tarkoituksena on, että asetuksella säädetään vastaisuudessaakin yksityiskohtaisesti upseerin, opistoupseerin, erikoisupseerin, merivartijan ja rajavartijan sotilasvirkojen nimet.

Vastaavin perustein ehdotetaan 5 §, jossa nykyisin yksityiskohtaisesti säädetään upseerien nimittämisjärjestyksestä, kirjoitettavaksi yleispiirteiseen muotoon, jolloin yksityiskohtaiset säännökset siirrettäisiin asetukseen. Ehdot-

tettu säännös on asiallisesti samanlainen kuin puolustusvoimista annetun lain (402/74) 8 §.

Voimassa olevan lain 16 §:ssä on rajavartiomiehen määritelmä. Valtion virkamieslain 2 §:ssä on tyhjentävästi määritelty virkamiehen käsite. Tämän vuoksi ehdotetaan säännöstä muutettavaksi niin, että siinä käytetään rajavartiomiehen määrittelyn lähtökohtana vain virkamiehen käsitettä. Asetuksella säädetään edelleen ne rajavartiolaitoksen virat, joissa palvelevat henkilöt ovat rajavartiomiehiä. Tarkoituksena on, että asetuksen mukaan rajavartiomiehiä ovat edelleen rajavartiolaitoksen sotilasviranhaltijat sekä rajavartiolaitoksen esikunnan hallinnollisen osaston osastopäällikkö ja toimistopäällikkö.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia eikä taloudellisia vaikutuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajavartiolaitoksesta 10 päivänä tammikuuta 1975 annetun lain (5/75) 4, 5 ja 16 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 § 11 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (984/87) ja 5 § 14 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (36/83), seuraavasti:

4 §

Rajavartiolaitoksessa voi olla upseerin, opistoupseerin, erikoisupseerin, merivartijan ja rajavartijan sotilasvirkoja. Sotilasviran haltijan tulee olla miespuolinen henkilö.

5 §

Rajavartiolaitoksen upseerit nimittää virkaan tasavallan presidentti valtioneuvostossa tai sotilaallisten nimitysasiain esittelyssä.

Rajavartiolaitoksen sotilaalliset nimitysasiat

esittelee tasavallan presidentille sisäasiainministeri.

16 §

Rajavartiomiehellä tarkoitetaan tässä laissa rajavartiolaitoksen virkamiestä, joka palvelee rajavartiotehtävissä, niin kuin siitä asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992.

Helsingissä 10 päivänä tammikuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Mauri Pekkarinen*

Laki

rajavartiolaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajavartiolaitoksesta 10 päivänä tammikuuta 1975 annetun lain (5/75) 4, 5 ja 16 §, sellaisina kuin niistä ovat 4 § 11 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (984/87) ja 5 § 14 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (36/83), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Rajavartiolaitoksessa voi olla *seuraavia sotilasvirkoja*: rajavartiolaitoksen päällikkö, rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö, kenraalimajuri, kontra-amiraali, eversti, kommodori, everstiluutnantti, komentaja, majuri, komentajakapteeni, kapteeni, kapteeniluutnantti, ylikuutnantti, luutnantti, toimiupseeri, sotilasylieteknikko, sotilasylieteknikko, ilma-aluksen päällikkö, merivartija ja rajavartija.

Rajavartiolaitoksessa voi olla upseerin, opistoupseerin, erikoisupseerin, merivartijan ja rajavartijan sotilasvirkoja. Sotilasviran haltijan tulee olla miespuolinen henkilö.

Sotilasviranhaltijan tulee olla miespuolinen henkilö.

5 §

Rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä kenraalimajurin ja kontra-amiraalin nimittää virkaan tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Muut upseerit nimittää virkaan tasavallan presidentti sisäasiainministerin esityksestä sotilaallisten nimitysasiain esittelyssä.

Rajavartiolaitoksen upseerit nimittää virkaan tasavallan presidentti valtioneuvostossa tai sotilaallisten nimitysasiain esittelyssä.

Rajavartiolaitoksen sotilaalliset nimitysasiat esittelee tasavallan presidentille sisäasiainministeri.

16 §

Rajavartiomiehellä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka nimityksen, määräyksen tai palvelussopimuksen perusteella toimii rajavartiotehtävissä, niin kuin siitä asetuksella säädetään.

Rajavartiomiehellä tarkoitetaan tässä laissa rajavartiolaitoksen virkamiestä, joka palvelee rajavartiotehtävissä, niin kuin siitä asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1992.

